

Cabrera

el Parc Nacional de les Illes Balears

Grup Balear d'Ornitologia
i Defensa de la Naturalesa

La insularitat

L'arxipèlag de Cabrera està format per un conjunt d'illes i illots situats al sud de Mallorca, a 12 quilòmetres de la Colònia de Sant Jordi. Totalitza 13,2 km², dels quals 11,8 corresponen a l'illa de Cabrera.

De camí cap a Cabrera trobarem per ordre l'illot de na Foradada, l'illot Pla, na Pobra, na Plana, l'Esponja, l'illa dels Conills i na Rodona. Voltant Cabrera hi ha una desena més d'illots, dels quals l'Imperial és el més gran.

Aquestes illes són una perllongació de la serra de Llevant de Mallorca. Fa uns 12.000 anys que quedaren separades de Mallorca i Menorca (en aquell moment formaven una única illa) quan va acabar la darrera glaciació i va pujar el nivell de la mar Mediterrània fins al nivell actual.

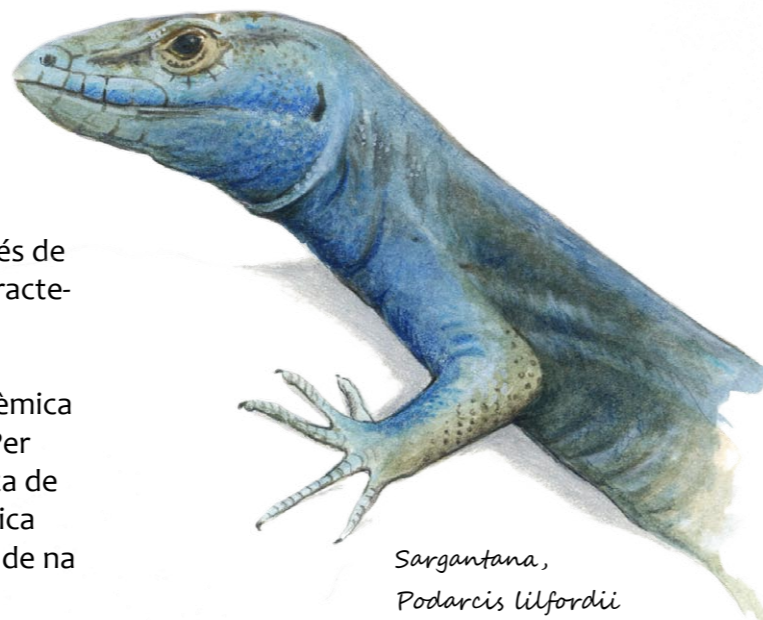
Virot petit,
Puffinus mauretanicus

Quan una població d'un animal o planta queda aïllada de la resta d'exemplars de la seva espècie, al cap dels anys poden aparèixer característiques que les fan diferents. Això és el que va observar Darwin a les illes Galàpagos i va inspirar la seva teoria de l'evolució de les espècies. A Cabrera les sargantanes quedaren aïllades a les diferents illes i illots, i després de milers d'anys s'han format subespècies amb característiques diferents.

Deim que una espècie d'animal o planta és endèmica d'un lloc quan en tot el món només hi viu allà. Per exemple, el virot petit és un au marina endèmica de les Illes Balears, la palònia és una planta endèmica de Mallorca, Menorca i Cabrera, i la sargantana de na Foradada és endèmica d'aquest illot.

Palònia,
Paeonia cambessedesii

Sargantana,
Podarcis lilfordii

La flora

Pi,
Pinus halepensis

Mata,
Pistacia lentiscus

Llampúdol bord,
Rhamnus ludovici-salvatoris

Olivella,
Cneorum tricoccon

Rapa mosquera,
Dracunculus muscivorus

Lletrera arbustiva,
Euphorbia dendroides

Estepa llimonenca,
Cistus monspeliensis

Xiprell, *Erica multiflora*

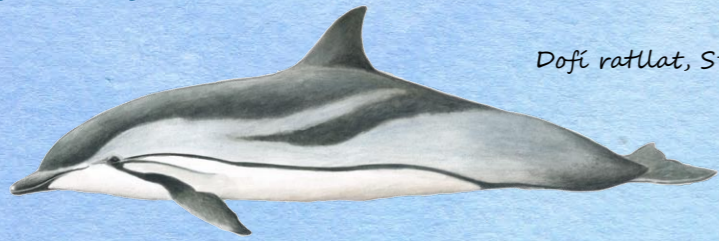
A l'arxipèlag de Cabrera, la vegetació dels illots i illes més petites està condicionada pels efectes de la mar. A causa del vent i la sal només hi poden créixer plantes baixes, de formes arrodonides i adaptades a l'estrès salí, com les saladines i els coixinets.

A la part interior de l'illa gran, la major distància a la mar permet una altra formació vegetal: la garriga. Allà hi trobarem moltes espècies d'arbusts, com la mata, l'ullastre, la lletrera o l'olivella, i fins hi tot alguns arbres com la sivina i el pi. Són plantes ben adaptades a la insolació i la sequedat, de creixement lent i fulles primes o endurides per evitar la pèrdua d'aigua.

La garriga és una formació molt important per a la fauna, ja que moltes plantes produeixen fruits mengívols durant la tardor i l'hivern, quan moltes aus del centre i nord d'Europa viatgen fugint del fred fins a la Mediterrània o a Àfrica. També altres animals com les sargantanes s'alimenten d'aquests fruits.

Als penya-segats hi podrem trobar també algunes espècies endèmiques compartides amb Mallorca o les altres illes Balears, com la palònia o la violeta de penyal, però l'aïllament de Cabrera fins i tot ha generat la formació d'una nova subespècie de planta, la rotgeta (*Rubia angustifolia caespitosa*) endèmica de Cabrera.

El medi marí

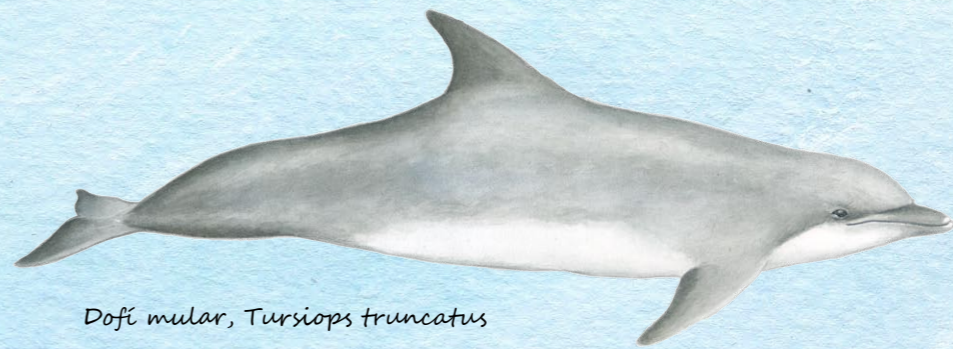
Dofí ratllat, *Stenella coeruleoalba*

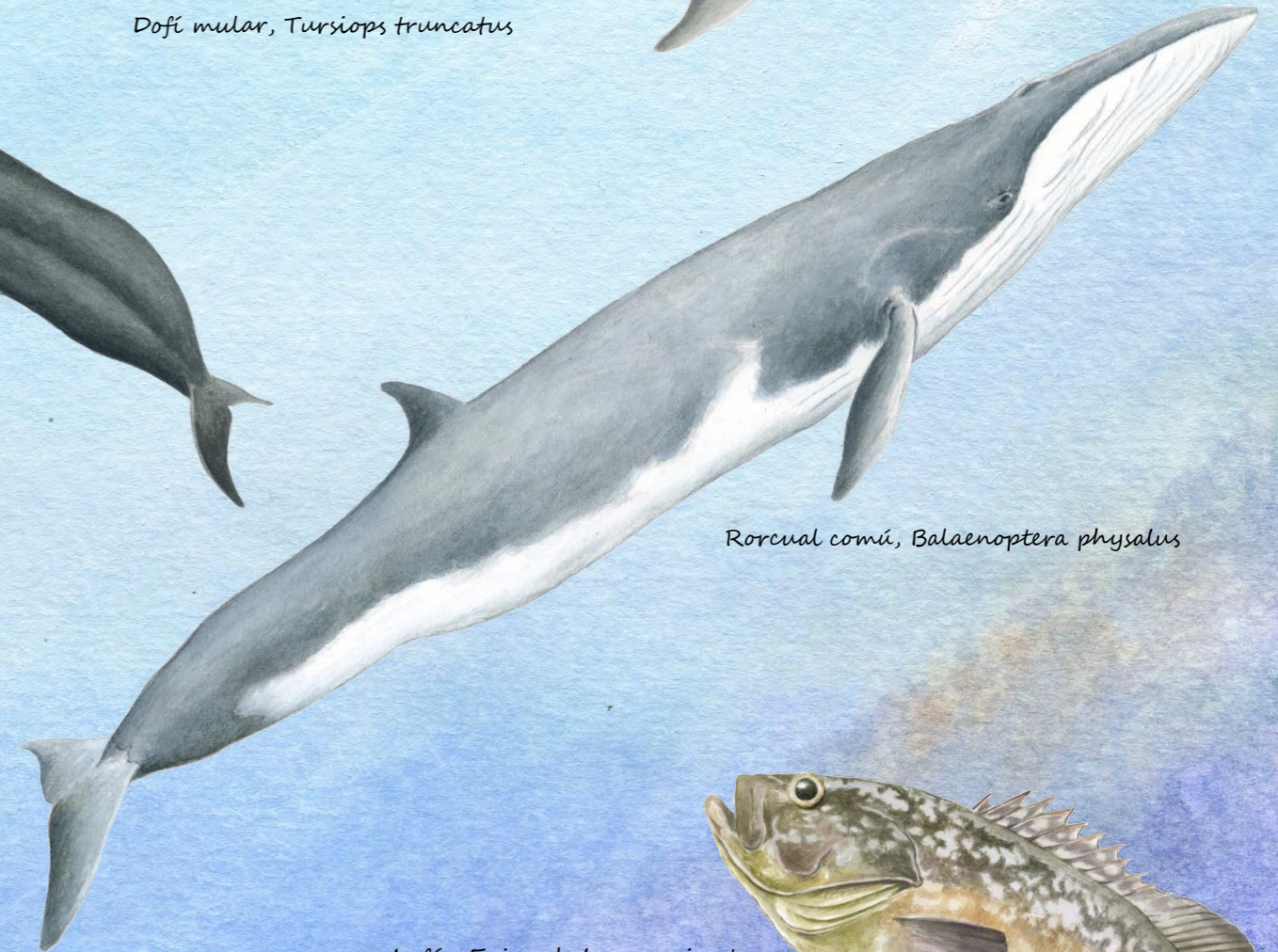
Dofí comú, *Delphinus delphis*

Cap d'olla negra, *Globicephala melas*

Dofí mular, *Tursiops truncatus*

Rorcual comú, *Balaenoptera physalus*

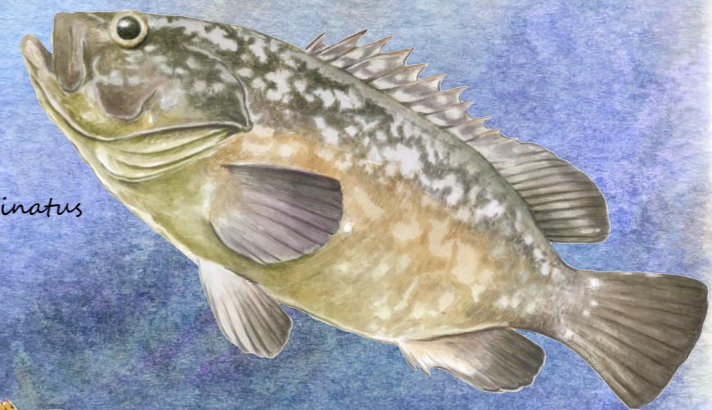
El medi marí de Cabrera ofereix una gran diversitat d'ambients, com les coves, les parets de roca, els fons de sorra, o els impressionants alguers de posidònia. Aquesta diversitat d'ambients possibilita que hi visquin moltes espècies diferents de flora i fauna, fent augmentar la importància biològica d'aquest lloc de forma extraordinària.

Els prats de posidònia juguen un paper essencial als nostres fons marins, ja que oxigenen l'aigua i ofereixen lloc on refugiar-se, alimentar-se i criar per a moltes espècies d'animals. Juguen també un paper fonamental en la producció d'arena, que a les Balears està formada sobre tot per bocinets de closques dels petits animalons que hi viuen.

La posidònia és una espècie endèmica de la mar Mediterrània; no és un alga, sinó una planta superior que fa flors i fruits. Dins els prats de posidònia hi viuen moltes espècies de peixos, i també la nacra, el mol·lusc bivalv més gran de la Mediterrània i a la vegada una espècie amenaçada.

Altres espècies molt interessants de la mar de Cabrera són els cetacis. Dofins, caps d'olla i fins i tot balenes s'alimenten en aquestes aigües riques en peixos i animals invertebrats. Són espècies amenaçades, i cal anar amb compte a no molestar-les o abordar-les quan navegam amb embarcacions a motor. També les tortugues marines hi són freqüents.

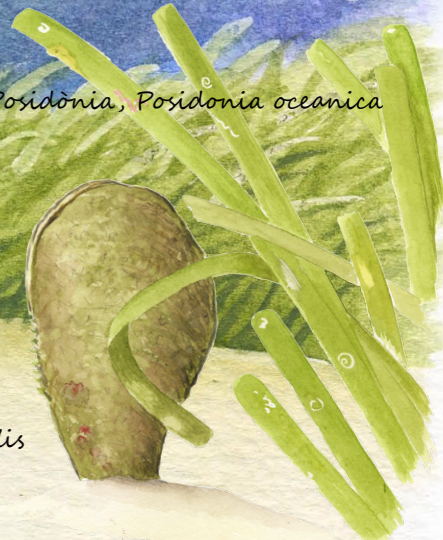
Anfós, *Epinephelus marginatus*

Donzella, *Coris julis*

Posidònia, *Posidonia oceanica*

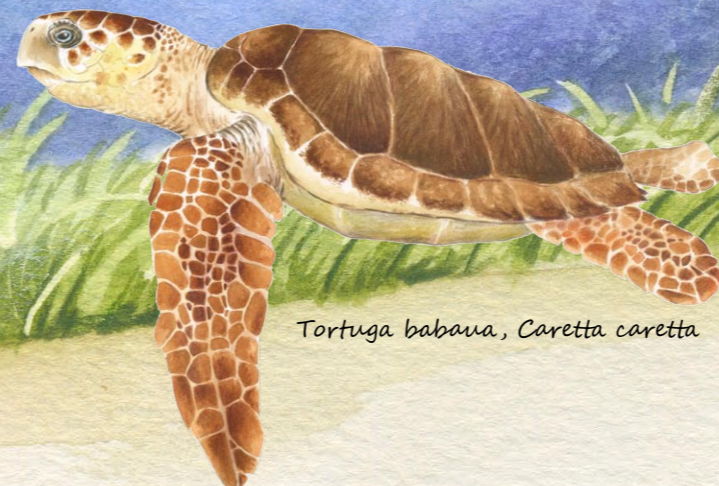
Oblada, *Oblada melanura*

Vaca, *Serranus scriba*

Tortuga babaua, *Caretta caretta*

Nacra, *Pinna nobilis*

La fauna terrestre

Les sargantanes són els únics vertebrats no voladors autòctons (no introduïts per l'home) presents a Cabrera. L'existència de subespècies diferents de sargantana a gairebé totes les illes i illots ens demostra la importància de Cabrera com a laboratori natural de l'evolució de les espècies. Tot i així, rates, moixos, genetes i altres mamífers introduïts per l'home temps enrere generen problemes de conservació. La fauna autòctona que viu a illes o illots es mostra molt sensible a la introducció de fauna externa, que pot provocar la seva extinció.

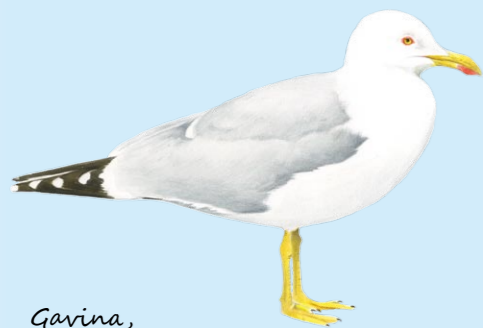
Sargantana,
Podarcis lilfordii

Gavina roja,
Larus audouinii

Àguila peixatera,
Pandion haliaetus

Gavina,
Larus michahellis

Virot,
Calonectris diomedea

Falcó marí,
Falco eleonorae

Corb marí,
Phalacrocorax aristotelis

Virot petit,
Puffinus mauretanicus

Busqueret coallarg,
Sylvia balearica

Les aus són un component molt especial de la fauna de Cabrera, especialment les espècies molt lligades a la mar. Virots, corbmarins i gavines, entre altres espècies marines presents, troben als illots i penya-segats els llocs tranquils per a criar, just a la vora de la mar on s'alimenten. Així, hi ha un lligam molt important entre la conservació dels ambients i les espècies de terra i les de la mar.

L'àguila peixatera i el falcó marí són dues aus rapinyaires emblemàtiques que crien a Cabrera. També hi nidifiquen dues espècies que són endèmiques de les Balears, el busqueret coallarg i el virot petit. Aquest darrer està catalogat com a espècie en perill d'extinció a nivell mundial.

La protecció i la conservació

Fins la dècada de 1980 l'arxipèlag de Cabrera fou objecte de maniobres militars amb foc real. També en aquells anys, diferents investigadors i entitats científiques posaren de manifest els excepcionals valors naturals de l'arxipèlag.

A finals dels 80 sorgí un moviment científic, ecologista i ciutadà que reclamà l'abandonament de les pràctiques militars, i la protecció de Cabrera com a parc nacional. Atenent a aquestes reclamacions, el parlament de les Illes Balears inicià el procediment de declaració del parc, que va tenir lloc l'any 1991.

L'objectiu del parc nacional és conservar els importants valors naturals i culturals de Cabrera per tal que tots els puguem disfrutar sense fer-los malbé. Per això algunes activitats estan prohibides, i altres necessiten d'autorització.

A Espanya hi ha 14 parcs nacionals, dels quals l'arxipèlag de Cabrera és l'únic que tenim a les Balears.

Cabrera és la joia dels nostres espais naturals protegits. Al parc nacional hi trobam una imatge molt aproximada a com eren les petites illes i el medi marí de la Mediterrània abans del boom turístic que ha afectat la nostra costa.

Les importants colònies d'aus marines, la presència de nombroses espècies endèmiques, uns fons marins molt rics i ben conservats i el seu paisatge poc alterat li atorguen un valor extraordinari, que tots tenim la responsabilitat de conservar.

Xarxa espanyola de parcs nacionals

Ajuda a conservar Cabrera

Et proposam un parell de coses molt senzilles amb les quals ajudaràs a la conservació del parc nacional:

- El personal del parc nacional vetlla per la nostra correcta informació i per garantir que durant la visita no comprometem el bon estat de conservació del patrimoni natural i històric. Fem cas de les seves indicacions.
- L'aigua és molt escassa a Cabrera; fes-ne un ús responsable i no la tudis quan utilitzis els banys públics.

- A Cabrera no hi ha tractament de residus, sinó que tots els fems es porten a Mallorca. Així, procura retornar cap a casa teva les restes del teu menjar, embolcalls, papers, etc.

- Respecta la fauna, no la molestis, encalcis ni l'espantis amb crits. Tampoc arrabassis plantes. Així a més a més de no afectar-les negativament faràs possible que altres persones també puguin gaudir de la seva observació tranquil·la.

- Els animals i plantes de Cabrera hi juguen una funció imprescindible que han de seguir fent. A vegades alguns animals entren dins les motxilles dels visitants, i acaben a Mallorca lluny del seu hàbitat natural. Abans de partir, revisa que no t'emportis cap passatger imprevist.

- Visita Cabrera amb la teva família i amics, i explica'ls la importància dels seus valors naturals. Mentre més persones la coneixin, valorin i estimin, més garantida estarà la seva protecció.

NA FORADADA

edita

Grup Balear d'Ornitologia
i Defensa de la Naturalesa

C/ Manuel Sanchis Guarner, 10 07004 Palma
www.gobmallorca.com

amb el suport de

Ajuntament de Palma

PARQUES NACIONALES

ARCHIPIELAGO DE
CABRERA
PARQUE NACIONAL

Govern de les Illes Balears

Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca

MINISTERIO
DE AGRICULTURA, ALIMENTACIÓN
Y MEDIO AMBIENTE

ORGANISMO
AUTÓNOMO
PARQUES
NACIONALES